

Zestien gelijkenissen van Jezus

Boeken

1). **Onvoorstelbaar – Bijbelstudies over de gelijkenissen van Jezus**

2). **Adembenemend – Nieuwe bijbelstudies over de gelijkenissen van Jezus**

Auteur: Bernhard Reitsma

<https://www.kokboekencentrum.nl/boek/adembenemend/> en

<https://www.kokboekencentrum.nl/boek/onvoorstelbaar/>

Andere literatuur

1). **Gelijkenissen in de Bijbel**

<https://bijbelshandboek.nl/2020/01/10/gelijkenissen/>

2). **Achtergrond van gelijkenissen**

<https://debijbel.nl/wereld-van-de-bijbel/kennis-achtergronden/bijbelse-personen/2326/gelijkenis>

3). **De gelijkenissen en andere beeldspraak van Jezus – ds. Martin van Veelen**

<https://www.steunpuntbijbelstudie.nl/de-gelijkenissen/> en

<https://www.gospel.nl/de-gelijkenissen-martin-van-veelen.html>

4). **The parables of Jesus**

[https://www.biblestudytools.com/topical-verses/parables-of-](https://www.biblestudytools.com/topical-verses/parables-of-jesus/#:~:text=The%20parables%20of%20Jesus%20make%20up%20a%20crucial,subject%20to%20ill)

[j
ustrate%20a%20deeper%2C%20valuable%20moral%20lesson.](https://www.biblestudytools.com/topical-verses/parables-of-jesus/#:~:text=The%20parables%20of%20Jesus%20make%20up%20a%20crucial,subject%20to%20illustrate%20a%20deeper%2C%20valuable%20moral%20lesson.)

5). **The parables of Jesus**

<https://www.biblestudytools.com/topical-verses/parables-of-jesus/>

6). **Interpreting the parables – Craig L. Blomberg**

<https://www.ivpress.com/interpreting-the-parables>

Inleiding

In het Midden-Oosten wordt heel vaak gecommuniceerd door middel van verhalen. Wanneer je iemand iets duidelijk wilt maken, zeg je het hem niet direct in zijn of haar gezicht, zeker als het gaat om een kritische boodschap. Je vertelt een verhaal waarin de ander zich direct kan herkennen en

Zestien gelijkenissen van Jezus

daarom aanvoelt wat je hem wilt zeggen. Een belangrijke waarde in de Midden-Oostencultuur is dat je de eer van een ander niet aantast. Je bekritiseert iemand niet in het openbaar, zeker niet als de ander in eer, positie of aanzien boven je staat. Een verhaal is dan een zeer respectvolle manier van communiceren. De oosterse cultuur is bovendien niet gericht op het uitwisselen van informatie, het draait allemaal om het bouwen en onderhouden van relaties. De gemeenschap staat centraal. In die context passen verhalen veel meer dan het communiceren van feiten. Er gebeurt iets als er verhalen worden verteld, er ontstaat gesprek, discussie en interactie.

In die traditie van verhalen staan ook de gelijkenissen van Jezus. Het zijn verhalen, metaforen en beelden waarin de goede luisteraar zich meteen herkent. Dat zien we bijvoorbeeld gebeuren in Lucas 20:9-18, waar Jezus de gelijkenis van de wijngaard en de slechte pachters vertelt. De schriftgeleerden en de priesters wisten meteen dat hij deze gelijkenis met het oog op hen had verteld (Luc. 20:19). Daarom worden ze boos en willen ze hem op dat moment laten grijpen, maar ze zijn bang voor de reactie voor het volk. Ook de omstanders zullen heel goed begrepen hebben wat Jezus wilde zeggen (Luc. 19:16) en dus staan de leiders van Israël te kijk.

De gelijkenissen waren uit het leven gegrepen. Het waren verhalen over wat mensen elke dag meemaakten, wat ze om zich heen zagen gebeuren. E clou zat hem meestal in de aspecten waar het verhaal op verrassende en soms bijna ridicule wijze afweek van de realiteit. In wat niet 'normaal' was, lag precies de spits van wat Jezus probeerde te zeggen. Het probleem is, dat wij niet meer weten wat 'normaal' was. Waar mensen uit zijn tijd direct een beeld bij hadden, dat herkennen wij niet meer; at is volkomen vreemd. Dat kan ook wel eens tot merkwaardige interpretaties leiden. Het valt voor ons niet altijd meer te begrijpen waarom de oudste zoon in de gelijkenis van de verloren zonen (Luc. 15) nu niet verontwaardigd mag zijn; het is toch ook heel oneerlijk dat de losbandigheid van de jongste zoon – zo lijkt het – beloond wordt met een groot feest. Of neem de wijze en de dwaze bruidsmisjes: waarom kunnen die eerste meisjes hun olie nu niet met de tweede groep delen, dan had toch iedereen het feest mee kunnen maken (Matt. 25)?

In alle verhalen van Jezus draait het enerzijds telkens weer om de onvoorstelbare liefde en genade van God. Het is onvoorstelbaar wat God voor zijn volk gedaan heeft, wat Hij hun heeft toevertrouwd, hoeveel Hij hun wil geven. Er komt een groot feest, het feest van de Koning, waar meer dan voldoende te eten en te drinken zal zijn. Go wil niet alleen at zijn eigen volk Israël daarbij aanwezig is, maar ook dat de hele schepping aanschuift. Daarop moet iedereen zich voorbereiden. Aan de andere kant komt in de gelijkenissen ook telkens weer naar voren dat mensen die uitnodiging naast zich neerleggen. Dat is even onvoorstelbaar als de genade van Go. Hoe is het mogelijk at mensen die de goedheid van Go geproefd hebben, zijn uitnodiging voor het grote feest toch naast zich neerleggen? In alle gelijkenissen gaat het daarom ook om een appèl op de lezer om de genade van God te ontvangen.

1). Boekje 'Onvoorstelbaar'

De verhalen die in de volgende hoofdstukken worden besproken zijn niet allemaal gelijkenissen in de traditionele zin van het woord. Dat geldt bijv. voor de drie korte gesprekken die Jezus voert met mensen die Hem willen volgen (Luc. 9) en ook voor de ontmoeting met de invloedrijke man in Lucas 18. Toch is het zo dat in die gesprekken telkens metaforen worden gebruikt, zoals 'wie de hand aan de ploeg slaat en achterom blijft kijken is niet geschikt voor het koninkrijk van God'. Of: 'het is gemakkelijker voor een kameel om door het oog van een naald te gaan dan voor een rijke om het koninkrijk van God binnen te gaan'. Ook hierbij is het dus nodig iets te weten van de gewoonten en gebruiken uit de oosterse cultuur om goed te kunnen verstaan wat hier gebeurt.

Zestien gelijkenissen van Jezus

Daarnaast lijkt de geschiedenis bij het meer van Tiberias, waar Jezus meer dan 5000 mensen te eten geeft (Marc. 6) helemaal niets met gelijkenissen te maken te hebben. Toch is er alle reden ook dit verhaal hier te bespreken. Het optreden van Jezus is namelijk – zoals we zullen zien – veel meer dan een wonder. Het is ook een beeldhandeling. Het is een metafoor van een veel diepere werkelijkheid en in die zin als het ware een gelijkenis in actie.

2). Boekje 'Adembenemend'

Het eerste verhaal uit Marcus 6 is geen klassieke gelijkenis. Het is een verhaal waarin Jezus over het water loopt om zijn discipelen te helpen. Toch is het tegelijkertijd ook een metafoor, die direct aansluit bij het voorgaande, waar Jezus een grote menigte mensen te eten geeft met maar vijf broden en twee vissen. In 'Onvoorstelbaar' heeft de schrijver uitgewerkt hoe dat verhaal in wezen een gelijkenis in actie is, waarin Jezus wordt beschreven als de (goede) herder uit psalm 23. In Marcus 6:45-52 gaat at verhaal uit Marcus 6:30-44 verder. De andere hoofdstukken gaan wel over echte gelijkenissen. In deel 2 komen die verhalen aan bod, waarin de nadruk ligt op Gos goedheid. In deel 3 verschuift de aandacht naar de manier waarop mensen op Gos goedheid reageren.

Aan alle hoofdstukken in beide boekjes zijn gespreksvragen toegevoegd, voor bespreking in kringverband. Ze zijn echter ook geschikt voor persoonlijke meditatie.

Inhoudsopgave

Onvoorstelbaar – bijbelstudies over de gelijkenissen van Jezus	Adembenemend – nieuwe bijbelstudies over de gelijkenissen van Jezus
I – De overvloed die Jezus uitdeelt 1). De goede Herder (Marcus 6:30-44)	I – God komt voorbij 1). De gelijkenis van het voorbijgaan (Marc. 6:45-52)
II – De uitnodiging tot het feest van de Koning 2). Feest (Lucas 14:7-24, met name 16-24) 3). De verloren zonen (Lucas 15:11-32)	II – God is goed 2). De Heer is goed (Matteüs 20:1-16) 3). De Heer zal recht verschaffen (Lucas 18:1-8) 4). De Heer wordt slaaf (Lucas 12:35-38)
III – De kosten van het feest van de Koning 4). Volg mij (Lucas 9:57-62) 5). Door het oog van de naald (Lucas 18:18-27)	III – God en mens – wie is rechtvaardig? 5). De dwaas (Lucas 12:13-21) 6). De slimmerik (Lucas 16:1-8) 7). De (zogenaamd) rechtvaardige (Luc. 18:9-14) 8). De onrechtvaardige (Lucas 20:9-18)
IV – De voorbereiding op het feest van de Koning 6). Het feest gaat beginnen! (Matteüs 25:1-13) 7). Onvoorstelbare genade (Matteüs 25:14-30)	
V – De liefde die alle grenzen overschrijdt 8). De barmhartige vijand (Lucas 10:24-37)	